

U spreekt van burgerplicht ?

Federale verkiezingen -10 juni 2007

Toegankelijkheid van de stembureaus
voor personen met een beperkte mobiliteit

Praktische aanbevelingen ten behoeve van de
Gemeenten

Inhoudstabel

1. Inleiding	1
2. huidige regelgeving	2
3. Aanbevelingen.....	3
3.1. Personen met een motorische handicap.....	3
3.2. Personen met een gezichtsbeperking.....	5
3.3. Personen met een hoorgebrek of met beperkt begripsvermogen	6
4. Besluit.....	7

1. Inleiding

Elke burger moet de mogelijkheid krijgen zijn keuzes kenbaar te maken en ten volle deel te nemen aan het democratische gebeuren in zijn land. En nochtans, ondervinden mensen met een beperkte mobiliteit soms moeilijkheden om zich naar de stembus te begeven, daar de stemhokjes niet altijd bereikbaar zijn, en de toegang ernaartoe vaak veel te smal is.

De gemeenten zijn verplicht de nodige middelen ter beschikking te stellen voor een betere bereikbaarheid van de stembureaus. Daar deze zich meestal bevinden in openbare gebouwen, zoals scholen, gemeentelokalen, bestaan er reeds in sommige gevallen speciale parkeerfaciliteiten voor personen met een handicap, aangepaste toiletten enz...Men zou er zich echter bewust van moeten worden dat er verschillende soorten handicaps bestaan en dat niet alle handicaps dezelfde mate van aanpassing vereisen. Het zijn de Gemeentes die bepalen waar de stembureaus komen. Zij kunnen dus perfect inspelen op de behoeften van alle personen met een handicap maar nog meer op de behoeften van alle personen met een beperkte mobiliteit.

De politieke integratie van een persoon met een handicap in de maatschappij is een fundamenteel gegeven; dus moet zijn deelname aan het electoraal gebeuren vergemakkelijkt worden.

Laat ons derhalve toe hier enkele opmerkingen te maken die de serene organisatie van de komende federale verkiezingen zal vergemakkelijken.

Het eerste punt gaat over wat de huidige wetgeving voorziet inzake toegangs- en assistentie maatregelen voor personen met een handicap of personen met een beperkte mobiliteit.

Het tweede punt gaat over een aantal **aanbevelingen** die wij U zouden willen meegeven, rekening houdend met de ervaringen van sommige leden van representatieve verenigingen van personen met een beperkte mobiliteit.

In de mate van het mogelijke, zouden wij het ten zeerste op prijs stellen mocht U deze aanbevelingen meedelen aan de voorzitters van de verschillende stembureaus in uw Gemeente.

2. Huidige regelgeving

Uit hoofde van het ministerieel besluit van 6 mei 1980, dat het ministerieel besluit van 10 augustus 1894 vervolledigt, aangaande het electoraal roerend goed voor de wetgevende provinciale en gemeentelijke verkiezingen (Belgisch staatsblad van 15 mei 1980), moet er per schijf van 5 bureaus, in elk gebouw waar één of meerdere stembureaus voorzien zijn, minstens één stemhokje zijn dat speciaal is ingericht ten behoeve van gehandicapte kiesgerechtigden.

De kiezer die gebruik wenst te maken van dit aangepast stemhokje moet zich hiervoor wenden tot de Voorzitter van het stembureau die de nodige stembrieven aan de betrokkene overhandigt en een bijzitter of getuige aanstelt om hem of haar te vergezellen in het stemhokje.

De Voorzitter van het stembureau kan bovendien de kiezer die door een of ander fysisch gebrek niet in staat is zich alleen in het stemhokje te begeven, de toelating geven zich in het stemhokje te laten vergezellen door de persoon van zijn keuze (artikel 143 van de electorale code).

Er dient eveneens opgemerkt te worden dat wanneer een kiezer de toelating heeft zich te laten vergezellen, de voorzitter niemand mag opdringen om deze taak te vervullen; de keuze van deze begeleider hangt volledig af van de kiezer zelf!¹.

Om de toegang tot de stemburelen voor personen met een handicap te vergemakkelijken is het nodig speciale parkeerfaciliteiten in de onmiddellijke omgeving te voorzien.

Uit artikel 130 van de Kieswet blijkt dat de gemeenten de volledige verantwoordelijkheid dragen voor de inrichting en de toegankelijkheid van de kiesbureaus, evenals voor de aangegane kosten.

Wij danken U voor de reeds geleverde inspanningen en verzoeken U, indien mogelijk de reeds genomen maatregelen te versterken voor de stemming van 10 juni as, rekening houdend met de hierboven vermelde aanbevelingen.

¹ In de geautomatiseerde stembureaus kan de kiezer zich laten bijstaan door de Voorzitter of een ander door hem aangeduid lid van het stembureau.

3. Aanbevelingen

De ervaring van voorgaande verkiezingen getuigt van de moeilijkheden die sommige gehandicapte kiezers ondervinden bij het betreden van stembureaus.

Wij vestigen derhalve uw aandacht op de volgende punten om te garanderen dat eenieder de mogelijkheid krijgt actief deel te nemen en dit “zonder belemmering” aan de verkiezingen van 10 juni 2007

3.1. Personen met een motorische handicap

a) Betreffende het stationeren van een wagen :

De parkeerplaatsen voor gehandicapte personen moeten :

- Gereserveerd zijn : een persoon zal er moeten op letten dat deze plaatsen ook effectief vrij blijven ;
- Met een afmeting van **3,3 meter** breed op **5 meter lang als het gaat om twee plaatsen naast mekaar** ;
- Met een afmeting van **2,50 meter breed op 6 meter** lang als het gaat om tegen elkaar aan geplaatste plaatsen
- Zo dicht mogelijk bij de ingang van het stembureau liggen en indien mogelijk van het aangepaste stemhokje ;
- Aangelegd op een plat oppervlak , geen losse grond en grind ...) ;
- Zich bevinden op een niet glijdende vloerbedekking ;
- Zichtbaar zijn van op het wegennet en eventueel bewegwijzerd
- Zeer duidelijk aangeduid zijn (pictogrammen)

b) Het buitenverkeer :

Enkele aanbevelingen :

- Het is belangrijk dat het wegdek stabiel is, geen losse grond bevat, anti-slip is en zonder hindernissen voor wielen : Voorbeelden : asfalt, compacte dolomiet;
- Het is noodzakelijk dat de toegangswegen een minimumbreedte hebben van **1,50 meter teneinde** het kruisen van twee personen en ook de richtingwijziging van een persoon in een rolstoel **toe te laten**;
- Het is mogelijk om eventueel een verkleining van de breedte van de gang toe te laten, indien dit echt noodzakelijk zou zijn , maar dan nog mag de breedte niet minder dan 1,20 meter zijn
- Men moet erop letten hindernissen zoals radiatoren, brandblussers enz...af te schermen
- Men moet eraan denken deze hindernissen aan te kondigen door ze te doen opvallen (bvb. de poten van de stemhokjes). De obstakels zouden zeer gemakkelijk moeten kunnen gezien worden
- Het is belangrijk om hellende vlakken te voorzien om de trappen te compenseren . De volgende hellingen worden aanvaard:
→ **5 %** maximum voor een maximum lengte van **10 meter** ;

- **7%** maximum voor een maximum lengte van **5 meter** ;
- **8%** maximum voor een maximum lengte van **2 meter** ;
- **12%** maximum voor een maximum lengte van **50 centimeter** ;
- Men moet erop letten dat de boorden van de hellende vlakken minstens 5 centimeter bedragen aan de open kant opdat de rolstoel niet van de helling zou geraken).

c) Het binnenverkeer :

Enkele aanbevelingen

- Men moet erop letten dat de gangen minstens **1,20 meter breed zijn** . Er mag geen enkele hindernis in de circulatie zone zijn als men de minimale breedte benut;
- Het is belangrijk dat de vloerbekleding stabiel is, anti-slip , niet verblindend en met een aan de muren contrasterende kleur ;
- Men moet een manoeuvreerruimte voorzien van minstens 1,5 meter (voor en achter een deur om een lift of een uitrusting te bereiken of om van richting te veranderen).

d) De ingang van het stembureau veronderstelt :

- Een deur van minstens **0,85 meter** breed
- Voldoende manoeuvreerruimte voor de deur namelijk **1,5 meter** (rekening houdend met het openen van de deur) ;
- Geen drempel.

e) Betreffende het stemhokje :

- De verkiezingscode voorziet in één aangepast stemhokje per 5 stembureaus ;
- Men moet een naderingszone van **1,5 meter** diameter vrij van elke hindernis hebben voor het stemhokje. Deze zone en zijn benadering moeten zich op het gelijkvloers bevinden;
- Er moet een stoel voorzien worden voor mensen die niet met de rolstoel komen. Deze stoel blijft niet in het stemhokje eens het stemmen gebeurd is. Deze stoel zal kleine mensen toelaten het stemtafeltje of het scherm te bereiken .
- Het stemhokje moet op de zijkanten handvatten hebben (om de gebruiker in een rolstoel of een kleine persoon toe te laten te gaan zitten) ;
- Men moet eveneens een draaicirkel van minstens **1,5 meter** diameter in het stemhokje voorzien (om de vertrouwelijkheid van het stemmen toe te laten en plaats voor de eventuele begeleider) ;
- Men moet er ook op letten dat het bovenblad van het tafeltje waar de stembiljetten opliggen of waarop het computerscherm zich bevindt op maximum 85 centimeter van de grond is; zijn onderste vlak op minimum 75 centimeter van de grond. Het tablet moet minstens **1 meter** breed zijn en minstens **60 centimeter diep**.

bij het prentje staat : een leuning of handvat voorzien die de stemgerechtigde in moeilijkheden zal helpen het tablet te bereiken

f) Betreffende de urne :

- De insteekgleuf van de urne moet zich tussen **80 centimeter** en **1,20 meter** bevinden.

3.2. Personen met een gezichtsgebrek (visueel gebrek)

a) Betreffende de weg naar het stembureau :

- Men moet een leidraden voorzien. Het ideaal zou zijn dat deze natuurlijk zijn . Onder natuurlijke leidraad verstaat men leidraden gevormd door “natuurlijke” terrein elementen zonder onderbreking. Zo'n leidraad kan bestaan uit een reeks huisgevels, de boord van een grasperk, een haag, een straatboord, een muur, een hekken , een straatgoot in een voetgangersstraat.....
- Er moet een kleur- of structuur contrast zijn (bvb. Een contrast tussen gladde en ruwe oppervlakken)
- Men moet erop letten de hindernissen op de grond te beveiligen met een band in een contrasterende kleur ;
- Men moet er ook op letten opgehangen voorwerpen die meer dan **0,2 meter** van een muur hangen te verlengen opdat ze zouden kunnen gedetecteerd worden door een gebruiker van een witte blindenstok . Ze zouden bovendien visueel moeten beveiligd worden door middel van een kleurcontrast.

3.3. Personen met een gehoorgebrek of beperkt begripvermogen

Voor deze personen, is signalisatie essentieel.

Deze moet in de eerste plaats coherent en doorlopend zijn. Door hun communicatiemoeilijkheden, zijn hardhorende personen hier zeer gevoelig aan.

De signalisatie bestaat uit teksten en /of pictogrammen.

De pictogrammen zijn elementen die een persoon snel kunnen inlichten . Ze worden alleen gebruikt of ter illustratie van een tekst.

Er bestaan twee soorten pictogrammen :

De informatie pictogrammen : ***tekeningen of letters wit gekleurd op zwarte achtergrond.*** Ze moeten het soort handicap uitbeelden en de aangepaste uitrusting;

de orientatie pictogrammen : deze tekeningen of zwarte pijlen op witte achtergrond duiden de aangepaste uitrusting aan en de kortste weg om er te geraken.

Voor de personen met een beperkt begripsvermogen, is het noodzakelijk dat de tekstuele instructies in een « gemakkelijk te lezen tekst » opgesteld zijn, dit betekent, in een klare en eenvoudig te begrijpen taal.

4. BESLUIT

Wij danken U voor uw aandacht voor deze aanbevelingen en voor het aanzienlijke werk dat de Gemeentes geleverd hebben en nog zullen leveren voor deze federale verkiezingen.

Wij hopen dat U, in de mate van het mogelijke, rekening zal houden met deze raadgevingen opdat elke burger in staat zou zijn, zijn burgerlijke plicht in de beste omstandigheden uit te oefenen.

De diensten van mevrouw de Staatssecretaris voor Families en personen met een handicap, Mevrouw Gisèle Mandaïla², blijven te uwer beschikking voor alle mogelijke inlichtingen (technische installaties, eventuele contacten met verenigingen voor personen met een handicap) ...met betrekking tot deze aanbevelingen.

² Kabinet van Mevr de staatssecretaris MANDAILA :

- Mevr EMILIE GILLEKENS (F) – emilie.gillekens@minsoc.fed.be – 02/233.83.77